

Tematický okruh: **Kultúra** Vzdelávacia oblasť: **Sociálno-emocionálna**
Kompetencie: **Psychomotorické, kognitívne, učebné, informačné**

Mgr. SOŇA HANZALOVÁ

DUNAJSKÁ ROZPRÁVKA

Výkonové štandardy

- Kresliť, maľovať, modelovať rôznymi technikami, tvorivo a s použitím rôzneho materiálu.
- Tvoriť s využitím fantázie kompozičné celky.

Obsahové štandardy

- Plošné a priestorové výtvarné stvárňovanie.
- Kompozičné celky.

**Výchovno-vzdelávacie
ciele**

- Skladať, spájať, tvarovať rôzne materiály.
- Balíť rôzne objekty a pozorovať zmenu tvaru.
- Maľovať a kresliť na rôzne podklady a materiály.
- Rozlíšiť rôzne povrchy materiálov a využiť ich pri výtvarnom vyjadrení.
- Vyhľadávať rozdielne tvary a využiť ich pri výtvarnom spracovaní.

**Postupy a stratégie
VVČ**

- Rozhovor, výtvarná hra s pečiatkami, maľovanie, kreslenie, skladanie puzzle, skladanie skladačky tangram, skladanie papiera, grafomotorické cvičenie, pohybové aktivity.
- Aktivity s interaktívnou tabuľou, s digitálnym mikroskopom, digitálnym fotoaparátom, tlačiarňou, vyhľadávanie obrázkov na internete.

Učebné pomôcky

- Štandardné pomôcky: nožnice, pastelky, štvorce farebného papiera, výkresy, vodové farby, tempery, pečiatkové farby, štetce, špajdle, čierny tuš, fixky, lepiace tyčinky, igelitový obrus.
- Digitálne technológie: počítač, interaktívna tabuľa, tlačiareň, digitálny mikroskop, hovoriace štipce, mikrofón, edukačné softvéry Krok za krokom, Hurá do školy a Výlety šaša Tomáša, fotoaparát/kamera, internet.

Vzdelávacie prostredie

- Herňa.

VÝCHOVNO-VZDELÁVACIA ČINNOSŤ

PRÍPRAVA

Príprava učiteľky na činnosť

- Vyhľadať na internete ukážku skladby Johanna Straussa Na krásnom modrom Dunaji;
- vytlačiť pre každé dieťa pracovný list zo softvéru Krok za krokom;

Pracovný list: Dokresli vlny **KÓD 140528**

- pripraviť potrebné označenia pre deti v skupinách (uviazať dieliky stavebnice na šnúrkky);
- nahrať zadania na hovoriace štipce;
- pripraviť označenie stolíkov v motorickom kútiku;
- požiadať o pomoc rodičov (priniesť vyradené detské oblečenie vrátane detských pančúch).

Činnosť detí počas hier a hrových činností

- Námetová hra „Cestujeme na výlet“;
- stavba mesta alebo dediny z drevených kociek;
- riešenie labyrintov v softvéri Výlety šaša Tomáša – svet Mesto na interaktívnej tabuli;
- kreslenie kriedou na tabuľu (alebo fixkami na bielu tabuľu) na tému „vlny“.

Tip

Deťom ponúknite možnosť cestovať rôznymi dopravnými prostriedkami. Môžu si vytvoriť zo stoličiek „autobus“ alebo „vlak“, zo stavebnice lego – pružné tehly môžu vytvoriť „lod“ (Obr. č. 1, č. 2, č. 3). Počas hry nastupujú, vystupujú, striedajú sa v úlohe šófera, rušňovodiča alebo kapitána lode, kupujú cestovné lístky, jedno dieťa kontroluje cestovné lístky a pod.

Obr. č. 1 a č. 2: Hry „na autobus“ a „na vláčik“

(Zdroj: MŠ, Bulíkova, Bratislava)

Obr. č. 3: Hra s legom pružné tehly – Dunaj s loďkou

STIMULÁCIA

Deťom sa prihovorme: „Vypočujme si spoločne slávnú hudobnú skladbu.“

Aktivujte webový odkaz na skladbu Na krásnom modrom Dunaji (<https://www.youtube.com/watch?v=NIjmdoGVzcg>)

Ukážka

Pokračujte v rozhovore s deťmi: „Je to skladba Johanna Straussa, ktorá sa volá Na krásnom modrom Dunaji. Tancuje sa na ňu tanec, ktorý sa volá valčík. Páčila sa vám táto skladba? Voda v Dunaji ako keby tancovala, vytvárajú sa na nej vlny a vlnky. Aj vám sa chcelo tancovať? Akej farby bolo oblečenie tanečníkov v ukážke? (biele, modré, modrozelené) a prečo? (Je to farba, akou sa zvyčajne kreslí/maľuje voda.) Mohli by sme sa teraz trochu zahrať na také vlny a vlnky.“

Didaktická poznámka

Ukážte deťom dlhé pásy modrej látky a vyzvite ich, aby sa látky chytili a počas počúvania hudby ňou pohybovali. Deti budú reagovať na hudobnú skladbu, ktorú opätovne spustíte. Môžete vytvoriť viacero skupín, napr. po štyri deti. Pre každú skupinu pripravte pás látky, po dve deti na každú stranu. Poverte jedno dieťa, aby „tanec vln“ nahralo digitálnou kamerou alebo odfotografovalo digitálnym fotoaparátom.

Po pohybovej aktivite ukážte deťom na mape rieku Dunaj: „Rieky sa na mape zakresľujú modrou farbou. Voda v Dunaji prekoná ďalekú cestu cez mnohé krajiny – postupne sa z pramienka a malej riečky mení na veľkú rieku, ktorá sa vlieva do mora. Na svojej ceste sa na jeho hladine odráža rôznorodá krajina – lesy a lúky, kvety rastúce na brehoch i zvieratá, ktoré sa chcú osviežiť vodou atď. Skúste, deti, porozmýšľať, čo všetko by Dunaj videl a počul, keby mal oči a uši ako nejaký rozprávkový hrdina?“ (Možné odpovede detí: mosty, domy, hrady, kostoly, dopravné prostriedky, Bratislavu, kvákanie žiab, spev vtákov, krik detí atď.) Navrhnete deťom: „Čo keby sme si dnes urobili – postavili, nakreslili, zlepiли, zostavili – takúto krajinu a lode, ktoré sa plavia po riekach a vyrobili bábkú vodníka, ktorý sa na lodi plaví po Dunaji? Budeme si pritom v úlohách na interaktívnej tabuli cvičiť aj ušká, aby dobre počuli a rozlišovali, čo sa deje v okolí.“

Rozdelenie detí do skupín

Deti zadeľte do 4 skupín na základe kamarátskeho princípu. Deti označte dielikmi stavebnice zavesenými na šnúrke.

Trvanie činností v jednotlivých kútikoch

Každá činnosť v jednotlivých edukačných kútikoch by mala trvať 15 – 20 minút. Deťom dajte slovne pokyn na výmenu, keď vidíte, že už majú splnené všetky úlohy v kútiku. Deťom pripomenieme, že sa strieda celá skupina a jednotlivci neprebiehajú podľa svojho uváženia, aby nenarúšali činnosť ostatných.

Obr. č. 4: Označenie skupín

DIGITÁLNY KÚTIK

Deti budú pracovať s interaktívnou tabuľou a so softvérom Hurá do školy. V úlohách budú ako oživený hrdina „Dunaj“, ktorý tečie okolo jazera, po vidieku a cez mesto, prejavovať sluchovú citlivosť a sluchovo diferencovať hlásky, slabiky a slová.

Aktivita č. 1: Počúvanie slov (1) KÓD 140529

V tejto aktivite deti sluchovo diferencujú slabiky na konci slov a určujú, ktoré slová ponúknuté zvieratkami sa rýmujú. Označia ich.

Aktivita č. 2: Sluchová diferencácia – pri jazere KÓD 140530

V aktivite sluchom rozlišujú rovnaké a odlišné slová. Za správne riešenia sa im postupne odkrýva časť obrázka.

Aktivita č. 3: Sluchová diferencácia – na vidieku KÓD 140531

Aj v tejto aktivite rozlišujú rovnaké a odlišné slová a odpoveďami skladajú obrázok.

Aktivita č. 4: Sluchová diferenciácia – v meste **KÓD 140532**

Zameranie úlohy je rovnaké ako v predchádzajúcich dvoch aktivitách.

MOTORICKÝ KÚTIK

V motorickom kútiku budeme uskutočňovať tri po sebe nasledujúce aktivity. V kútiku je pripravená zvýšená rovina z lega – pružné tehly/kladina, hovoriace štipce, označenie stolíkov, ceruzky, farebné trojhranné pastelky a pracovné listy pre každé dieťa, dvojce detské pančuchy, novinový papier.

Aktivita č. 1: Deti postupne prekonajú prekážku. Prejdú k stolíku č. 1 po zvýšenej rovine, ktorá predstavuje most cez Dunaj.

Aktivita č. 2: Na stolíku č. 1 je pripravený hovoriaci štipec č. 1 so zadáním.

Štipec č. 1: „Na pracovnom liste dokresli vlny Dunaja. Spoločne z pracovných listov vytvorte na koberci rieku.“

Deti kreslia ceruzkami alebo trojhrannými pastelkami: individuálne riešia úlohu na pripravenom pracovnom liste. V grafomotorickom cvičení dokresľujú „vlny“. Z dokončených pracovných listov vytvoria na koberci rieku Dunaj.

Aktivita č. 3: Na stolíku č. 2 je pripravený hovoriaci štipec č. 2 so zadáním.

Štipec č. 2: „Pomôž pani učiteľke s výrobou vodníka. Vezmi si noviny a krčením vytvor papierové gule. Vyplň nimi pripravené detské pančuchy, z ktorých bude telo vodníka. Na mikrofón nahraj návrh mena pre vodníka.“

Deti si vezmú list novinového papiera a krčením vytvárajú papierovú guľu, ktorú natlačia do pančúch. Postup opakujú niekoľkokrát. Touto aktivitou si posilňujú drobné svalstvo rúk.

Didaktická poznámka

Cieľom tejto činnosti je, aby všetky skupiny spoločne naplnili detské pančuchy, ktoré využijete na výrobu bábk vodníka. Na zhotovenie jedného vodníka sú potrebné 2 kusy detských pančúch podľa možnosti zelenej farby. Môžete vyrobiť rodinu vodníkov v závislosti od množstva materiálu. Pančuchy zošijte dokopy tak, aby časti, do ktorých sa obliekajú nohy, voľne viseli a tvorili nohy a ruky vodníka. Časti, kde je oblečený, bruško a zadok, sú zošité nad sebou: tvoria brucho a hlavu. Spoločne s deťmi vodníka oblečte do vyradeného detského oblečenia. Zelenú vlnu omotajte okolo knihy, na jednej strane zviažte a na druhej rozstrihnite. Takto vytvorené vlasy uviažte na hornú časť – hlavu vodníka. Oči, nos a ústa vystrihnite zo zvyškov textilu a nalepte na tvár, prípadne našite vhodné gombíky.

Obr. č. 5: Ilustračná fotografia a náčrt návodu na zhotovenie bábk z pančúch

KONŠTRUKČNÝ KÚTIK

Deti z lega konštruujú domy, paneláky, kostoly, hrady, lode, zvieratá, kvety podľa vlastnej fantázie. Všetky vytvorené modely použijú do spoločného projektu, na výstavku na tému „Dunajská rozprávka“.

UMELECKÝ KÚTIK

V umeleckom kútiku je k dispozícii rôzny materiál na tvorbu: škátule, rolky od toaletného papiera a kuchynských utierok, farebný papier, nožnice, pastelky, tempery, štetce, šnúrk.

Deti budú obaľovať škátulky do farebného papiera, zostavovať a zlepuvať z nich lode – parníky, výletné lode, člny. Detaily môžu namaľovať, nakresliť pastelkami alebo nalepiť z farebného papiera.

Obr. č. 6: Most Apollo cez Dunaj

Obr. č. 7: Mesto pri rieke

Všetky výtvary inštalujte do spoločnej výstavky „Dunajská rozprávka“. Z pracovných listov s dokreslenými vlnami vytvorte rieku, okolo vytvorte dediny a ulice miest umiestnením modelov z lega: domy, paneláky, kostoly, hrad..., doplníte plastovými alebo plyšovými hračkami zvieratiek, figúrky ľudí..., šišky zo stromov a kvetínáče, na rieku položte lode zo škátúl a textilného vodníka.

Hodnotenie uskutočňujte frontálne so všetkými deťmi na koberci okolo vzniknutej výstavky.

Vypočujte si nahrávky návrhov mien pre vodníka, zapíšte ich na hárok baliaceho papiera a hlasovaním vyberte to meno, ktoré sa deťom najviac páči. Hlasujte tak, že k menu vodníka, ktoré sa dieťaťu najviac páči, dieťa položí dielik lega modrej farby. Deti triedia – vyberajú dielik modrej farby spomedzi ostatných. Meno, pri ktorom bude najviac dielikov vyhráva. Vodníka ním pokrstíte a zasypte ho modrými dielikmi lega predstavujúcimi kvapky dunajskej vody. Poverte šikovné dieťa, aby krst zaznamenalo fotoaparátom alebo digitálnou kamerou.

Spätnú väzbu získajte otázkami typu: „Čo zaujímavé sme dnes robili? Čo by sme ešte mohli doplniť alebo urobiť? (napr. pozvať deti z iných tried na výstavku, nakresliť ďalších vodníkov, zo škátuliek zhotoviť aj domy...), Kto ti najviac pomáhal? Čo ti robilo najväčšie ťažkosti alebo, naopak, čo bolo ľahké?“

Použitá literatúra a zdroje

1. DEDINSKÁ L.: Dunajská rozprávka. Časopis Včielka č. 15, ročník 30, Vydavateľstvo Smena, 1987–1988.